

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXI. ÉVFOLYAM • 679. SZÁM

3.

2017. MÁRCIUS

BALAJTHY FERENC

Kokárda

Közepe az Alföld zöldje,
Melyet fehér fátyol ölel.
Őseink piros vérével
Ráncolja szirmai körbe
A tavasz legszebb virága.

Nyílik sapkán, kabátokon,
Apró falvakban, városon.
Két ága végtelenbe leng:
Szabadság és a szerelem!

Doloczki Márta tanító néni tavalyi osztálya ünneplőben, emelkedett lélekkel készült a forradalom évfordulójára a szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Líceumban. A nemzetiszínű rózsát legyező formából hajtogatták.

Nem volt könnyű megvarrni a kokárdát, szúrt a tű, csúszott a szalag, de végül elkészült a csinos párta, a kackiás huszárcsákó, sőt a mosolygós osztálykép is – írták Tankó Veronika Zita diákjai a nagyváradi Szent László Római Katolikus Líceumból.

Györgyi Dalma tanító néni makfalvi kisdíákjai papírcsíkokból pödörtek, ragasztottak kokárdát. A hátán kartonkorong, biztosítótű: tűzd a kabátodra!

Az Arad közelében fekvő Zimándújfaluban nemcsak a 13 vértanúra szoktak emlékezni. Valter Zsuzsa tanító néni diákjai büszkeséggel ünneplik a forradalom kitörésének napját, Március 15-ét is.

Tanuljátok meg Petőfi versét, amelynek fordítása a kínai tankönyvekben is szerepel. Ha minden kínai kisdíák ismeri, ha 1989-ben a pekingi egyetemisták Petőfi versével az ajkukon szálltak szembe a kommunista tankokkal, nekünk is illik elszavalnunk Március 15-én.

PETŐFI SÁNDOR

Szabadság, szerelem

Szabadság, szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért föláldozom
Az életet,
Szabadságért föláldozom
Szerelmemet.
Pest, 1847. január 1.

A karton-kokárdát
Bartha Orsolya Réka
tanító néni kendi kisdíák-
jai szabták-ragasztották.

Nemzeti ünnepünkön Nyárádszeredában is leng a zászló épületeken, emlékművön és a koszorúzásra igyekvő gyermekek kezében. Marton Irénke tanító néni ezt a pillanatot örökítette meg.

A kis pásztorfiú is
a szabadságért küzdött, akárcsak
1848 minden hőse.
Énekeljétek el az *Esik eső karikára*,
Kossuth Lajos kalapjára kezdetű toborzót.

DÖME ZSUZSA

Csorog eső kalapjára

Nem bírná a kardot karja.
Marasztalja édesanyja:
– Gyöngye vagy még, mint a harmat,
legénykéket nem akarhat

áldozatul ez a haza.
Hasznod vennénk idehaza.
– Fegyvert ha nem, zászlót vinnék,
a dombtetőn dobolhatnék,

a forrásból vizet vinnék,
lovat, ha kell, csutakolnék.
...Meztélláb ment hét határon,
átvergődött ingoványon,

mint akinek eltűnt nyája,
s épp eredne a nyomába.
Harmadjára ment le a nap,
mire talált huszárokat.

– Kapitány úr, segítenék,
adjon nekem huszárméntét,
vizet hordok, szomjat oltok,
lődzni is megtanulok.

– Nincs nekem ily kicsiny mentém.
Hanem haladj patak mentén,
puhatold ki, hol az ellen,
honnan támad hazánk ellen.

Árgus szemmel úgy fürkészett,
mintha tenné nyája végett,
subája lett álruhája,
bögött, jelzett a dudája,

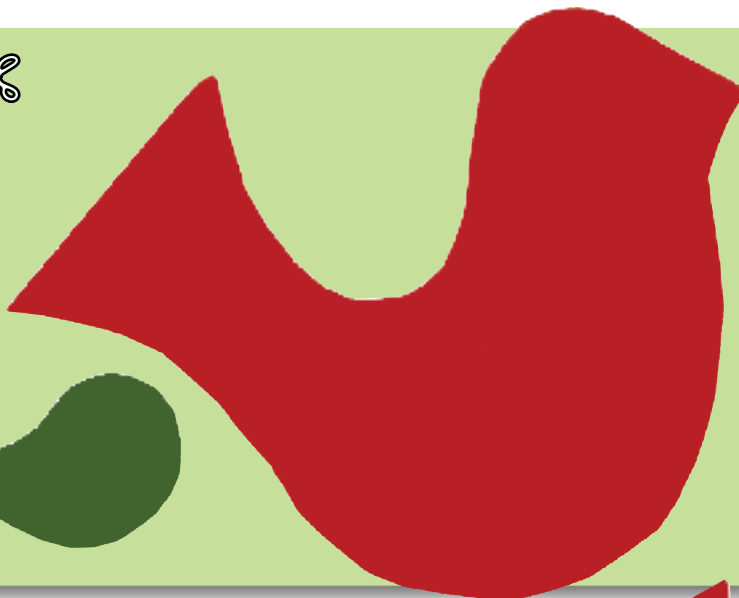
elhallatszott annak hangja
messze, hogy a huszár hallja.
...S megy, mint kinek eltűnt nyája.
Csorog eső kalapjára.

ZÁSZLÓT VINNÉK...

Március 15-ére kivágós forradalmi jelképeket küldünk nektek ajándékba. A madárkát és a nyakkendőt filcből készítette **Mekker Melinda tanító néni** osztálya, a szívet a tanítók közössége küldte a **szatmárnémeti Református Gimnáziumból**. Örömteli barkácsolást és büszke, vidám ünneplést kívánunk minden mai nemzetőrnek!

Ragasszatok kartont mindhárom kézimunka hátlapjára. A madárra és a nyakkendőre biztosítót is.

TAVASZVIRÁG

Mi a tavasz? Nem tudom.
Szálló cseresznyeszirom...
(Kiss Lehel)

Figyeld csak! Egy tövön háromféle technikával készült hóvirág. A nárcisz mozaikdarabkákból nyílt ki, az árvácskát szabadkézzel és mintalyukasztóval vágták ki **Szakács Anikó** tanító néni székelyszenterzsébeti diákjai.

A zseníliaadrót százféle kézimunka-ötletet sugall. **Marton Irénke** tanító néni nyárádszeredai osztálya kecses hóvirágot formált belőle.

A pödört hóvirág **Kertész Ildikó** és **Györgyi Dalma** tanító néni makfalvi kisdíákjainak kezűgyességét dicséri.

Tavaszi ceruzatartó. **Bartha Denise** tanító néni tordaharasztoni osztályától érkeztek szerkesztőségünkbe a kartonhenger talpukon szerényen bólogató hóvirágok.

Tavaszi virággá vagy bármilyen fantáziarajzzá kiegészítheted a szimmetrikus fonalfestményt. Cérnaszálat vagy fonalat márts különböző színű festékbe, rendezd el bármilyen alakban egy tiszta lap egyik felére, majd a középvonal mentén hajtsd rá a lap másik felét. Izgalmas minták rajzolódnak ki, ha pedig összecsukva elmozdítod a szálat, nemcsak vonalak, hanem furcsa foltok is keletkeznek.

Sárvirág

Egy derűs márciusi napon Sári kapott apától egy cserpes virágot. Két apró levélkéből és egy vézna szárból állt mindössze, Sári mégis boldogan szorította magához.

– Szia, virágom, Sári vagyok – suttogta a kis levél-fülbe.

– Aztán viseld gondját! – szólt utána apa, de a kislány ezt már nem hallotta. Önfedten dudorászott a növénykének. Bevitte a szobába, és letette a szőnyeg közepére. Köré ültette a játékait, és így szólt:

– Látjátok, ő itt a virágom, viselkedjetek rendesen vele. Most pedig szépen mutatkozzatok be!

Így hát a játékok sorra bemutatkoztak. Nem sorolom fel a nevüket, de azt elmondhatom, hogy sokan voltak. Sípóló vagy néma, bundás, bolyhos, pelyhes vagy éppen csupasz, Sárinak mindegy volt, mindet egyformán szerette, így aztán a játékok bálványozták a kislányt, s egyre csak gyűltek a polcán. Amire mindenki bemutatkozott, a növényke bizony elfáradt. Kókadt levélkéibe burkolózott.

– Jól van, most menjetek a helyetekre – szólt a játékoknak Sára, s azok örömmel engedelmeskedtek.

– Te, virág, pedig pihenj le, ide a párnámra teszlek. Majd holnap játszunk – azal kiosont a szobából.

Másnap késő délutánig együtt játszottak, a virág alkonyatra már pihegett a boldog fáradtságtól.

Harmadnap Sári sétálni vitte. Az igaz, hogy csak a lakásban, de a virág így is nagyon élvezte.

Negyednap anya almalevest főzött. Sári kedvencét. Most azonban a kislány csak vonakodva nyúlt hozzá, keveset evett, anya meg is mérte a lázát nyomban. Pedig dehogyan volt ő beteg! Csak éppen másnak

tartogatta a levesét, s egy óvatlan pillanatban mind rá is öntötte a virágra. Az biztos, hogy még virágéletében nem kóstolt az apró növény ilyen finomat.

Ötödnap Sári énekelt a virágnak.

A hatodik napon mesét olvasott neki. Igaz, hogy a könyvet fordítva tartotta, de ez a virágot egy cseppet sem zavarta. Virult a kislány fényében.

A hetedik napon azonban megtörtént a baj. Sári véletlenül meglökte a cserepet, s a kis növény felborult. A leányka elpityeredett. Anya nyomban besietett a szobába. Felkapta a növénykét a földről, és szigorúan nézett Sárijára.

– Jobban vigyázhatnál rá. Nézd meg, teljesen száraz a földje, nem öntözted meg?

A kislány vonakodva bár, de beismerte, hogy bizony egy csepp vizet sem öntött a növénykére. Akkor anya korholni kezdte, a kislány meg könnyek közt bizonygatta, hogy a virág jól van, semmi baja, de anya mindezt nem hallhatta a saját hangjától. Akkor a kis virág úgy érezte, közbe kell valahogy lépnie. Fájt neki, hogy sírni látja jótevőjét, hiszen ő nagyon boldog volt az elmúlt napokban. Elkezdett hát nyújtózni, erőlködni, minden apró sejtjét megfeszítette, egyszerre idézett fel minden szépet, amit a kislánnyal átélt, és akkor:

– Jaj! – visított fel anya a kibuggyanó hatalmas bimbó láttán.

– Jaj – suttogta Sári –, de szép!

Merthogy a bimbó nyomban fesleni kezdett, és tenyérszerű, selymesszirmú virágot bontott. A kislány meg az anyja ámulva csodálták a virágot, amikor betoppant a szobába apa.

– Miféle virág ez? Szürke! Mikor pedig a csomagoláson az állt, hogy lila lesz. Becsaptak – morgolódott apa.

– Nem is szeretem a lilát – suttogta Sári csak úgy magának, nehogy megbántsa apát.

De a virág meghallotta, s ettől még inkább kivirult.

– De kedves, nézd meg jobban, ez nem akármilyen szürke – unszolta apát anya. – Figyeld meg, éppolyan a színe, mint a lányunk szemének. Ez egy Sárvirág.

Akkor apa megértette, és melegen ránézett anyára, aki kislányuk buksiját simogatta. A virág lassan felemelte kelyhét, és a három ember felé fordult. Nem tudom, mi történt ezután a szobában egészen pontosan, de az biztos, hogy aznap a Városkába beosont a tavasz.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Elosztani

Van valamim, amit elosztanék veled,
Egy föld alatti forrás, mely a közelben ered,
Egy erdő, én találtam, senki nem járt benne,
Egy kavics, ami fénylik, hogya itt az este.

Van valamim, amit a szemeddel nézek.
Egy út, a fák közé visz; egy egészből a részek.
Egy folyópart, egy lépcső, egy villanás a vízben,
Egy levél moccanása, egy árnyalat egy színben.

Vacskamati virágja

Részlet

Mikkamakka kiszaladt a tisztás közepére.

– Fiúk – kiabálta –, Vacskamatinak születésnapja van!

Elő is sereglettek mind. Ló Szerafin, Nagy Zoárd, Bruckner Szigfrid, Aromo, Szörnyeteg Lajos és Dömdödöm. Ott sűrögtek-forongtak Vacskamati körül.

– Isten éltesen, Isten éltesen! – kiabálták, aztán hirtelen suspitolni kezdtek.

Összedugták a fejüket, sutyuru-mutyuru. Vacskamati meg úgy tett, mintha nem tudná, miről van szó. Pedig hozzá is elhallatszott, ahogy Dömdödöm azt mondja: „Dömdödöm”. Ezt pedig csak az nem érti, aki mind a két fülére süket. Vagy még annál is jobban. Merthogy Dömdödöm azt mondta, adjunk ajándékot az ünnepeletnek.

El is futottak mindjárt. Vissza is jöttek mindjárt. Na és a kezükben, na lám, a kezükben, odanézz, a kezükben egy cserép virág! Lila is volt, zöld is volt, sárga is volt, kék is volt, csuda egy virág volt.

Úgy hívták: Vacskamati virágja.

Láttátok volna Vacskamatit! Irult-pirult, sápadozott, táncolt, ugrált, sikongatott, simogatta, dédelgette, becézgette, lehelgette a virágját. Igen boldog volt.

Hát így zajlott le az a születésnap.

Aztán elmúlt. A virág meg! Uramfia! Szegény, szegény Vacskamati virágja! Azt hiszitek, törődött vele? Nem törődött. Azt hiszitek, öntözte? Nem öntözte. Azt hiszitek, kapálgatta? Nem kapálgatta. Azt hiszitek, rá is nézett? Nem nézett rá.

A virágnak odalett zöldje, sárgája, lilája, kékje, kornyadozott, fonnyadozott.

Egészen addig, amíg egyszer csak nagy mérgesen azt nem mondta Dömdödöm, hogy „dömdödöm”.

– Hallottátok? – mondta Ló Szerafin. – Dömdödöm azt mondta, hogy dömdödöm.

Hogyne hallották volna!

– Bizony nem gondolja a virágját.

– Bizony nem öntözi.

– Bizony rá se néz.

– Bizony hervadozik szegény virág.

– Bizony kornyadozik.

Így beszélt Ló Szerafin, Nagy Zoárd, Aromo, Bruckner Szigfrid, Dömdödöm és Szörnyeteg Lajos.

– Jaj, elfelejtettem! – sápítozott Vacskamati. – Pedig az én virágom, Vacskamati virágja. Mindig tudtam. Ne haragudjatok!

– Hát akkor gondozd!

– Hát akkor öntözd!

– Hát akkor törődj vele!

A virág hervadt volt, fonyadt volt, de biztosan nagyon dörömbölt akkor a szíve. Dörömbölt boldogan. Vacskamati meg nekiesett,

BERTÓTI JOHANNA

Köszöntő

**Boldog születésnapot,
Vacskamati!***

Ezt cirpeli a tücsök,
ezt tülköli a tülök,
ezt csobogja a patak,
ezt tátojják a halak.

Ezt süvíti a szellő,
ezt zümmögik a legyek,
visszhangozza az erdő,
a négyszögletű, kerek.

Ezt tapsolja a kéz,
ezt ujjongja a száj,
ma neked édes a méz,
ma neked szépül a táj.

Téged köszönt
a színes alkonyég.

Neked száll a sok
szappanbuborék.

Ma neked int
megannyi felhőbodor,
És rádvirít a naptól jött
fénycsokor.

*Részlet a szatmárnémeti
Északi Színház Lázár
Ervin előadásához írt
dalszövegből

öntözte reggeltől estig, estétől reggelig, kapálta naphosszat, csak úgy sercegett szégyen virág gyökere.

És két nap múlva azt mondta:

– Öntöztelek, kapáltalak, két napja csak veled foglalkozom, mégis kornyadsz, mégis hervadsz! Mi lesz már! Tessék sárgállani, tessék zöldelleni, tessék lilállani, tessék kékelleni!

Na, erre megint összesereglett Ló Szerafin, Nagy Zoárd, Aromo, Bruckner Szigfrid, Szörnyeteg Lajos és Dömdödöm.

– Mit képzelsz – mondta Ló Szerafin –, hónapokig nem törődtél velem, és most azt hiszed, két nap alatt virulni fog?!
– Zöldelleni!
– Sárgállani!
– Lilállani!
– Kékelleni!
– Dömdödöm!
– Úgy határoztunk – mondta Bruckner Szigfrid –, hogy elveszük tőled a virágot.
– Jaj, ne! – esett kétségbe Vacskamati.
– De igenis elveszük!
– Dömdödöm – szólt ekkor Dömdödöm. Csodálkozva néztek rá.
– Azt mondd, hogy kérdezzük meg a virágot is?
– Döm.
Megkérdezték hát a virágot.
– Akarsz Vacskamatinál maradni?
A virágnak szép virághangja volt.
– Igen – mondta.
– De hiszen nem öntözött!
– Tudom – mondta a virág.
– De hiszen nem kapálgattott!
– Tudom – mondta a virág.
– De hiszen rád se nézett!
– Tudom – mondta a virág.
– Aztán meg agyonöntözött.
– Tudom – mondta a virág.
– Agyonkapált.
– Tudom – mondta a virág.
– Sápadt lettél.
– Tudom – mondta a virág.
– Csenevész lettél.
– Tudom – mondta a virág.
– Akkor meg miért maradnál nála?! – mordult rá Bruckner Szigfrid.

– Azért, mert szeretem – mondta a virág.

– Miért szereted? – háborgott Aromo.

– Csak – mondta a virág.

Vacskamati táncra perdült, ugrált a virágja körül, alig látott az örömtől.

– Meglátod, rendesen öntözlek, kapállak, törődöm veled ezután – mondta a virágnak.

A virág meg azt mondta:

– Hiszi a piszi.

És olyan boldog volt, amilyen még soha.

Levélolvasás

Fürge fuvallat-fogaton érkezett Március. Nem hiába állt páratlan borbélydoktor hírében: megvillantotta fényborotváját, és bűvészi ügyességgel távolította el a tócsák szeméről a jéghályogot, a föld arcáról a hóhabot. A jégcsapok vesztüket érezték: sűrű könnyhullatásba kezdtek. Az ereszek alatt vidáman pityerélt a csipp-csöpp-zenekar.

Szélberek Kázmér csak erre várt: talpra szökkent, szárnyra kapott, fától-fáig rohangászott.

– Ébresztő, ébresztő! – fújdogálta a fák fülébe. – Itt a tavasz! Rügy fakadjon, bomladozzon, s minden egyes téli álom íródjék levélbe!

Szélberek Kázmér örök vándor volt. Nem bírt egy helyben maradni. Égen-földön nyargalászott, loholt, kajtatott. És mit gondoltok, mit keresgél? Fogódzatok meg: olvasnivalót. Mert az olvasás volt a szenvedélye. Olvasott a szemekből, a felhőkből, a csillagokból, a barázdákból, a vizek hullámzásából. Kedvenc olvasmányai azonban a levelek voltak. A fák tudták ezt, és hogy kedveskedjenek neki, levelekbe írták álmaikat.

Hősünk új olvasmányokra éhesen tekergőzött a fakérgeken, az ágak csupasz bordáin. Gyöngéd simogatásokkal biztatgatta, kérlelgette őket. Meg is volt az eredménye – néhány napsugaras hét után levelek ezrei kínálták magukat olvasásra.

– Végre! – kurjantotta Kázmér boldogan, és belevetette magát Nyírfa lombkoronájába.

– Ál-mom-ban vi-lá-got jár-tam,... – silabizálta a leveleket, mivel még olyan aprók voltak, hogy szemüveg kellett volna az olvasásukhoz – ...tarka lovon rohangáltam, kötőfékét rángattam, lóversenyre vágtattam; büszkeségem rőffel mérem: enyém lett az aranyérem!

Szélberek Kázmér bizonyára a hasát fogta volna nevéttében, ha lett volna neki.

– Ez nagyon muris – nyugtázta, majd áttelepedett a szomszédos Tölgyre, és belemerült a leveleibe:

– Elaludtam, nagyon bánom...; képzeld, rámtört a rémálom: törzsem tüzes vasként izzott, pokolbeli hőség kínozta, parázsrajokat könnyeztem, lángnyelveket leveleztem...

– Húúú, még szerencse, hogy nem vagyok álmodós fajta – remegett Kázmér.

Vigasztalásul megmasszírozgatta a tölgyfa törzsét, ágait, aztán egy szokelléssel a vén Bükknél termett. Mohón vágott bele az olvasásba:

– Álmom bűvporral behintett, felhők közependerített, szárnyak lettek ágaim, tollaztak leveleim; fészkem azóta ragyog: benne pihés csillagok.

Kázmér emelkedett hangulatban hagyta el Bükkfát. Perdült-fordult, csillapítatlan kíváncsisággal libbent át Ezüstoffenyőre, hogy folytassa a levélolvasást:

– Tülevélborostás arcom, éber vagyok, sosem alszom. Motoz az este medvelábnymon; most is, mint mindig ébren álmodom: nyakamba ül a szél, csiklandoz, vakar; azt mondja, levelet olvasni akar. Ágam, hogy lerázzam, jól meglóbálom. Kerge ez a szél, bolond minden álom!

– Pfúúúj, de barátságatlan morcfészek! Nem csodálom, hogy nem jutott be a karácsonyfaiskolába – surrogta csalódottan Kázmér, de nem keseredett el, mert volt olvasnivalója bőven: nyitott könyv volt előtte az egész erdő.

KISS LEHEL

Kikeleti

Kikeleti szellő
szárnyam alá kapjon,
kikeleti napfény
melengesse hátam!
Kikeleti zölddel
föltelik a vadnyom,
kikeleti erdők
üzennek utánam.

Zúduljanak végre
kikeleti fények!
Kikeleti titkok
zárja föl pattanjon!
Kikeleti fészken
látom is már! Ének
csörgedez szívemből
kikeleti hangon.

LÁSZLÓ NOÉMI

Kérdezz- felelek

Mi a tavasz? Nem tudom.
Szálló cseresznyeszirom,
ugrándozó verebek,
tükröződés a tavon.

Mi a tavasz? Porcicák,
rüggyel rakott fűzfaág,
rúgkapáló kiscsikó,
fűzöld összevisszaság.

Mi a tavasz? Trappolás,
óriás kürtőskalács,
vattacukor, fagyí, fánk,
napsugaras habzsolás!

A radnóti fecskék

A radnóti gyerekek hiába várták haza az idén a fecskéket. Nem hozta meg őket a tavasz. Pedig már az egész Balog völgye virágba öltözködött a tiszteltükre. Hófehér kökénybokrok nézegették magukat a víz tükrében. Gólyahír virágok arany szeme nevetett fel rájuk. Harangvirágok harangoztak eléjük:

– Jönnek a fecskék, jönnek!

Nem jöttek biz azok. Egy-egy seregük átvágódott a falu fölött, keringett is fölötte, mintha gondolkozóban volna, de aztán csak elsuhogott másfelé. El, el a radnóti határból!

No, a szúnyogok meg a legyek örvendeztek is ennek nagyon. S nagy boldogan zümmögték, döngicsélték körül a radnótiakat:

– Sose búsuljatok, emberek. Szébb a mi nótánk, mint a fecskéké.

Szegény radnótiak szomorúan tekintettek az égre.

– Jaj már minékünk, ha az Isten madárkái is elhagytak. Nekik sincs már hajlékuk Radnóton. Nem néz már miránk le a jó Isten sem az égből.

Csakugyan hamvas felhőfátyollal takarta el orcáját a nap. Még a múlt tavaszon

Radnóra süttött legörömösebb a Balog mentén. Bogárhátú, tiszta házaira, muskátlis, százszorszépes ablakaira, mályvarózsás kertjeire, piros képű, nevetős szemű, nótás ajkú népére.

Hol vannak most már a virágos házak, hol a nevetés, hol a nóta? Mind megették azt tavaly nyáron a piros tűzmadarak. Ledőlt falomladékok temették be a virágos kertet, kormos szarufák meredeznek az égre, mint valami óriás kéz imádkozó ujjai. Csupa szomorúság itt minden. Hallgatagon járnak-kelnek az emberek a háztalan utcákon. Még ahol építenek is, ott is tompán csattog az ácsszekerce. Mintha az is azt csattogná:

– Nem ér ez semmit. Nem lesz többet Radnót. Elkerülik az Isten madarai.

Elég fájdalom az a kicsi madarak szívének is. Nincsen ereszalja, nincs tornác, nincs leveles kapu. Hová fészkelnének?

Újfaluba, Czakóba, Iványiba meg a többi szomszéd faluba kvártélyozták be magukat az idén a radnóti fecskék. Örültek is az ot-taniak, hogy így megsaporodtak az idén az ő határukban a fecskék.

Annál jobban elkeseredtek a radnótiak.

– Jobb lesz nekünk elbujdosni erről

a tájról, amit már a madár is elkerül. Hogy maradhassunk mi akkor radnótiak, ha Radnót nincsen?

S arcról arcra, szívről szívre egyre terült a szomorúság felhője. Isten tudja, mi lett volna a vége, ha egy reggel arra nem ébrednek a radnótiak, hogy majd fölveti a határt a nagy fecskecsicsérgés.

Ott ültek az Isten apró kőművesei kútágason, félig égett fák kizöldült gallyán, épülő házak ormán, füstös falomládékokon. Fürgén forgatták a kis fejüket, sebes ficsergéssel tanácskoztak.

– Országgyűlést tartanak a radnóti fecskék – álmélkodtak a radnótiak.

Azt tartottak azok csakugyan. Visszahozta szegényeket a szívük Radnóra. Csak itt vannak ők itthon, ahol születtek.

– Dévilik, dévilik, ugye, hogy jó lesz itt? – kérdezték az öregek.

– Itt, itt, itt, jó lesz itt! – felelték a fiatalok.

Azzal hirtelen fölrebbent az egész sereg, mint mikor az őszi faleveleket felsodorja a forgószél a magasba.

– Elmennek, elmennek! – ijedeztek a radnótiak.

Dehogy mentek, dehogy! Csak azt keresték a magasból, hol lesz legjobb fészket rakni.

– Csicseri, ficseri, ide ni, ide ni! – röpködtek körül párosával az üres udvarok nekilombosodott fáit.

Mire a nap fölszárította a harmatot, akkorra már ment a munka nagyban. Gyúrták a sarat, szórták a szalmát, villa formájú ágakba rakták a gömbölyű fecskéházakat. Egyik rakta a falat, másik hordta a nekivalót.

– Csicseri, szalma ké-é-é-ék!

– Ficseri, van elé-é-é-ég!

– Add errébb, csicseri!

– Hozom már, ficseri!

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Ha én madár lennék...

Ha én madár lennék,
tán fészket is raknék,
terebélyes vadalmafa
ágai közt laknék.
Tavasszal, ha úgy adódik,
hat szép tojást tojnék,
amíg mind

ki nem költeném,
csak rajtuk kotolnék.
Ha jönne a sűrű zápor,
kitárt szárnnal óvnam,
esőtől, szélről félténem
hat pici fiókám.

Alkonyatra már a maguk házában laktak a radnóti fecskepárok. Mégpedig fák ágára rakott háiban. Pedig a fecskének nem szokása fára fészkelni. Ezt csak a radnóti fecskék eszelték ki, hogy el ne kelljen nekik szakadni a szülőfalutól.

Boldogan fohászkodtak a hunyó nap sugarai-
ban, és vidám csicsérgéssel kívántak jó éjszakát a radnótiaknak. Azok se kíváncsoztak már el a falujokból, jaj, dehogy kíváncsoztak! Visszajöttek az Isten madárkái, visszajött velük a szerencse, az áldás, a jókedv, az öröm.

Az épülő házak körül nevetve sürgölődtek az emberek. Magasodtak a falak, vígan csattogott az ácsszekeerce:

– Ne féljete, emberek, falu lesz Radnót-ból megint. Példát mutattak az ég madarai!

Az ég madarai már akkor álmra készülődtek. Egyre halkuló csicsérgésüket illatos szellő hordta szét a Balog völgyében:

Adjon Isten, fittyifiritty, szép jó éjszakát,
Virrassza ránk, fittyifiritty, rózsás hajnalát.

Kisze bűbáj

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy hatalmas királyság a Zoborvidéken. A királynak volt egy gyöngyadta szép kislánya: Villő, akit mindenkinél és mindennél jobban szeretett. Az udvarban élt egy gonosz boszorkány, aki addig-addig bűbájoskodott, míg az özvegy király feleségül nem vette. A gonosz mostoha irigyelte a kislány szépségét, s egy alkalommal, amikor a lány az erdőben sétált, gonosz varázslattal szarvasborjává változtatta. A királyság gyászba borult, mert nem találták többé a kis kiráylányt.

Teltek az évek s a borjú csodaszép szarvassá növekedett. Az erdőben élt. Barátai lettek az erdei állatok és a fák különös lakói: a mohok. Ezek a picike, zöld mohabundás manócskák nagyon megszerették a szépséges szarvast. Sikerült félig meg-

törniük a gonosz boszorkány varázslatát, s így minden naplementekor újra kiráylánnyá változhatott. De mikor eljött a hajnal, visszaváltozott szarvassá.

Egy napon Gímes, a szomszéd királyfi az erdőben vadászgatott, amikor megpillantotta a gyönyörű vadat. Űzni kezdte fáradhatatlanul. Dombra föl, völgybe le, mezőkön keresztül, patakokon át, reggeltől napestig követte. Egy rossz ugrás, s a szarvas sűrű bozót fogságába esett. A királyfi épp felhúzta íját, amikor a nap lebu-
kott a láthatáron, s ím, a szarvas gyönyörűséges kiráylánnyá változott. A királyfi nyomban beleszeretett. Gyűrűjét adta a lánynak, s kérte: jöjjön vele palotájába. A kiráylánynak is erősen megtetszett a királyfi, ám figyelmeztette, hogy csak napfelkelteig lehet kiráylány, utána ismét szarvasbőrbe kell bújni.

A kastélyba érkezve a királyfi azonnal kihirdetette az esküvő napját. Mindenki nagy csodálkozására a meghívó esti időpontra szólt. A lakodalomba meghívták a szomszéd királyt is. Vele jött gonosz boszorka felesége, aki nagyon kíváncsi volt a titokzatos menyasszonyra. Szobájához lopózott, s amikor belépett, hát ott találja a földön a szarvasbőrt. Gyanakodni kezdett, ezért denevérré változva megbújta a szoba egyik sarkában.

A kiráylány mit sem sejtve lépett a szobába, és fésülni kezdte selyem haját. A gonosz boszorkány égtelen haragra gerjedt, amikor a szépséges Villőt felismerte. Mitévő legyen, hogy az öreg király meg ne tudja: lánya életben van? Varázsigéket mormolt, melyektől a lány mély álomba merült. Denevérek lepték el a szobát, s Villőt a vár legmélyebb pincéjébe vitték. A boszorkány kacagva zárta rá az ajtót.

De cselszövésének még nem volt vége. Egy szalmabábut életre keltett, s felöltöztette a menyasszony ruhájába. A lakodalom órája elérkezett. Kint fagyos hideg lett, s az egész tájra hótakaró borult. Különös volt ez, hiszen már a tavasznak kellett volna beköszöntenie. A kiráylány a mély pince fenekén aludt, senki nem kereste. Egyedül a mohok tudták, hol van,

mivel egyikük épp a pince mohos üregében lakott. Sühöjtött* egy nagyot, s már ott is termett a mohok varázslója:

– Ébredj, királyné! Hajtsd ki a kiszét! – suttogta fülébe a bűvigéket.

Abban a pillanatban a királyné kinyitotta a szemét. Kétségbeesetten látta, hogy börtönbe zárták.

– Kérlek titeket – fordult az odasereglett mohokhoz –, vigyétek el ezt a gyűrűt a királyfinak.

Azzal a gyűrűt ruhájának lebomlott fonalához kötötte. A kis manók fürgén szaladtak a gyűrűvel a vőlegényhez.

Ott állt a királyfi és a szalmabábból lett királyné a nagy ceremónia-teremben, s már majdnem összeadták őket, amikor a legkisebb moh a gyűrűvel a királyfi elé gurult. A királyfi felismerte a gyűrűt, a menyasszony ujjára pillantott, de annak persze hiányzott a gyűrűje. Felhajtotta a menyasszony arcát takaró fátylat, s hát egy szalmabáb vigyorgott szembe vele.

– Álnokság, dobjátok a tűzbe! – kiáltotta a királyfi.

A lányok felkapták, és kiszaladtak vele, miközben ezt énekelték:

Ég a kisse, lánggal ég,
bodor füstje felszáll,
tavaszodik, kék az ég,
meleg a napsugár.
Mire füstje eloszlik,
a hideg köd szétoszlik,
egész kitavaszodik.

Abban a pillanatban, amikor a szalmabábu lángra kapott, a gonosz boszorkány varázslata végképp megtört. A hó elolvadt, a nap kiszűtött, s Földanya végre lerázhatta köténe virágait a tájra.

A királyfi fölvette a gyűrűt, s követte a fonalat, amely elvezette őt Villőhöz. A gonosz királyné ijedtében egy pociklyukon keresztül elmenekült. Az öreg király pedig boldogan ölelte magához rég elveszettnek hitt leányát.

– Villő, Villő, tavasz vagy! – örült a nép. Hét országra szóló lakodalmat csaptak. Villő fejére szép szarvasfőkötőt kötöttek.

Gímesen az asszonyok ezentúl ilyen főkööt viseltek Villő királyné tiszteletére.

.....
* sühöjt: füttyöl

Zoboralja a Zobor- és Gímes-hegy lábánál, Nyitra város környékén elterülő tájegység a trianoni diktátummal Magyarországtól elcsatolt, ma Szlovákiához tartozó Felvidéken. A Zoborvidék színpompás viseletét, gazdag népdal- és szokáskincsét ma is őrzik. Kodály Zoltán itt kezdte népzenei gyűjtéseit. Márciusi történetünk a kisébábu-égetés tavaszváró hagyományát szövi tündérmesébe.

GYŐZTES CSATÁNK • HŐSÖK, VITEZEK! NEM MESE EZ, GYERMEK!

Solt (Zolta)
fejedelem

Kik voltak Árpád fiai?
Mi lett a sorsuk?

Túl az Óperencián, még az üveghegyen is túl... Kinek jutna eszébe a térképen keresni tündérmeséink Óperenciás-tengerét vagy üveghegyét? Nekem. S mindenkinek, aki hozzám hasonlóan szeret a dolgok mélyére nézni.

Meséinkben több az igazság, mint gondolnánk.

Az Óperenciás-tenger is a valóságból költözött a képzelet világába: lovasíjász őseink a X. században még fürgetegként keltek át rajta, ahányszor csak akartak, sőt, igazi mesehősök-ként vissza is tértek, mégpedig győztesen. A mesei tengernév ugyanis a német *ober Enns* kifejezésből jön, azt jelenti: *az Enns folyón túl*.

907-ben e folyón túlra menekült Árpád hadai elől Gyermek Lajos, a frank király oly sebtében, hogy minden kincsét, még a trónját is hátrahagyta. 110 000 nehézfegyverrel jött megsemmisíteni minket, és alig maradt egy maroknyi katonája. A pozsonyi diadal után egy bő századon át az ausztriai Enns folyó volt Magyarország nyugati határa.

Hogy miért léptük át ezt a gyeptűt oly sokszor? Miért szervezett hadjáratokat az Enns folyón, azaz az Óperencián és az üveghegyen, vagyis az Alpok hótól, jégtől szikrázó csúcsain túlra Árpád legkisebb fia, Solt (Zolta) és két unokája, Fajsz és

Taksony fejedelem? Azért, hogy visszaszerezzék az avaroktól elrabolt és Nyugat-Európában szétszortott kincseinket, és megfékezzék a létünket veszélyeztető ellenséget. Hadaink átkeltek számos folyón és hegyen, a mai Spanyol-, Francia-, Olasz- és Németország földjén vívtak sok-sok győztes csatát.

Tanulmányozd a februárban közölt haditérképet! Talán nem leszel hadvezér, de csatát sokat kell majd vívnod az életben, s ha győzni akarsz, meg kell tanulnod szilánkokból is összerakni és megvédeni az igazságot.

A krónikák azt próbálják elhitetni velünk, hogy 955-ben Augsburgnál, a Lech-mezei csatában megsemmisült a teljes magyar haderő, vége szakadt a „kalandozásoknak” (a valóságban jogos, szükséges és szervezett hadjáratoknak), a magyarok ezentúl mást sem tettek, mint a német-római és a bizánci császár vagy a római pápa kegyelméért esedeztek.

Elhisszük ezt? Európa katonai nagyhatalmából néhány óra alatt csupán hét gyászmagyar maradt? Egy csapásra füstté vált a legyőzhetetlen magyarok sztyeppei harcművészete, szervezettsége, tudása, fegyelme, fegyvereik tökéletessége? Íjukból horgászbótot faragtak, paripáikat málhás számárrá zabolázták őseink?

Nem! Tényekkel, érvekkel cáfoljuk meg ezt a hazugságot.

Taksony fejedelem
Domonkos Béla szobra

GYŐZTES CSATÁINK • HŐSÖK, VITEZEK!

Augsburgnál nem semmisülhetett meg a teljes magyar haderő, mert nem volt ott. A pozsonyi csatában a nemzet léte volt a tét, mégsem vett részt benne csak a hadsereg fele. A nyugati hadjáratokba nyilván ennél jóval kisebb sereget vetettek be.

Bulcsu és Lehel meghalt, két seregünk elpusztult, mert törbe csalták őket, de a harmadiknak volt ereje Botond vezetésével azonnal megtorolni a sérelmet és visszavenni a hadizsákmányt.

Ha I. Ottó valóban porrá zúzta a teljes magyar sereget, a dicső győztesek miért nem merték még 75 éven át betenni a lábukat országunkba?

Augsburgnál nem hallgatott el a magyar harci kürt. A hadjáratok folytatódtak nyugat és kelet felé egyaránt. Taksony fejedelem idején, 955 és 973 között még töretlen volt katonai erőnk, tekintélyünk.

958-ban elfoglaltuk az egész görög félszigetet, legyőztük, és ismét adófizetőnké tettük Bíborbanszületett Konstantin bizánci császárt. E csata legendás hőse volt a kis termetű, hatalmas erejű Botond, az augsburgi vereségért bosszút álló Botond vezér fia.

962-ben XII. János pápa Taksony fejedelem támogatását kérte I. Ottóval szemben, aki német-római császárrá koronáztatta magát, és a pápától is engedelmességet követelt.

Segítséget kért volna a pápa egy legyőzött, behódolt és főleg pogány országtól?

Nem mese ez, gyermek: a X. században Európa első nemzete voltunk. Legyőzhetetlenek. És ahelyett, hogy dicsőség övezné hőseinket, kalandoroknak, fosztogatóknak bélyegzik őket az idegenek, sőt saját méltatlan utódaik is.

Ne tartozz azok közé, akik porba rántják a fenségest csak azért, mert maguk képtelenek felnőni hozzá. Sosem voltunk, ma sem vagyunk kicsik. A győzelem a lélekben dől el.

Zsigmond Emese

Mónus József,
17-szeres világrekorder
és 3-szoros világbajnok
távlövő íjász

Ma is képesek
vagyunk rá!

Decemberi megfejtések: Az augsburgi vereség 955-ben, a muhi csata 1241-ben, a mohácsi vész 1526-ban, a Rákóczi-féle szabadságharc bukása 1711-ben volt. A szkíták Kr. e. 530-ban II. Kurus, Kr. e. 513-ban I. Dáriusz perzsa királyt, Kr. e. 327-ben Nagy Sándor seregét győzték le. Kr. e. 53-ban a pártusok megsemmisítették Crassus római légioit, 434 és 453 között Atilla hun serege legyőzhetetlen volt, 887 táján Álmos fejedelem Kijevnél, 907-ben Árpád Pozsonynál, 954–55-ben Bulcsu Nyugat-Európában, 1068-ban Szent László Cserhalomnál, 1456-ban Hunyadi János Nándorfehérvárnál, Mátyás király 1479-ben a kenyérmezei csatában, 1485-ben Bécsben, Dobó István 1552-ben Eger várában aratott diadalt.

Nyertések: Szabó Dominik Patrik, Nagyvárad; a nagyvárad Szacs vay Imre Iskola III. J osztálya; a lövétei III. A osztály.

Havonta
3 díjat!
sorozatunk

DERÜLJ, DERÜLJ!

CSEH KATALIN

Szomszédok

Csillagfényes, békés este,
Buxsi ül, az utcát lesve.
Lelkesen őrzi a nagy bérházat,
csontot kap érte,
nem egyet, százat.
Kik laknak e házban?
Nézzük meg bátran!
A földszinten él,
soha nem henyél:
Juci néni, Emmi néni,
Kati, Magor, Előd, Béni.
Fent az első emeleten
Olga ül a kereveten,
mellette a kicsi Lilla:
visít, bömböl, arca lila.
Olgáékkal szemben
Pityu bácsi csendben
matat a szobában,
tesz-vesz egymagában.
Második emelet
– ki elfáradt, lemehet –,
Magdi néni, Miki bácsi
itt laknak. Nem vagy kíváncsi?
Kukkants be, és menj tovább:
ott találod Bandit s Emmát.
Bandi olvas, Emma ír,
kamrájukban egér sír:
hűtlenül elhagyta párja,
felköltözött a padlásra.
Harmadik emelet,
megpihenni most lehet.
Baba Rózsa él itt:
kedves, öreg néne,
tündérszármazású
tán az egész lénye.
A szobában ül, és
álmot szövöget.
Várja jöttödet.

SIMON RÉKA ZSÚZSA

Zsáklakás

Volt egyszer egy foltos zsák,
lakott benne két kis rák.
Két zsákfoltban két lakás,
lett is ezért duzzogás.
Rák Petinek zsákfoltja
Rák Pali foltját nyomta.
– Hogy lehet így zsákban élni,
folyton-folyvást attól félni,
hogy testvérem ollója
házam falát rombolja?
Így aztán a nagy lakásom,
az én drága négyszobásom,
összkomfortos, erkélyes,
napról napra egyre fogy –
szomorkodott Rák Pali.
S amint búján tépelődött,
lakásgondján mérgelődött,
okos rákötlete támadt:
rámászott a foltos zsákra,
s ollójával kettévágta.

TÓTH ÁGNES

Csigaország

Csigaország polgárai
cseppet sem szegények,
mindegyiknek háza van,
gondtalanul élnek,

A csecsemő csiga is
úgy jön a világra,
hogy a csöpp kis hátán
van picike háza.

Ha növekszik, nem növi ki,
vele nő a porta.
Öröklakás a javából,
mindig hátán hordja.

És a pompás csigaházak
más-más alakúak,
kúpos, lapos, gömbölyded,
orsó formájúak.

Különböző színekben
pompáznak a tájban,
csigalépcső tekereg
minden csigaházban.

Csiga nagy csigatészta-
levest főz ebédre,
csiga unokáinak
ezzel jár kedvébe'.

A csigákban csigavér
csörgedezik, kérem,
araszolva gyülekeznek
kint a Csiga-téren.

A Lassúság Világnapját
ünneplik vagy ezren,
jelszavukat mondogatják,
amin jót nevettem:

„Aki csiga, sosem szalad,
ha lassan jár, tovább halad.
Aki rohan, botlik néha,
nem ér idejében célba!”

Képzeljétek, rávésték
egy nagy kőtáblára,
s feltették a Csiga-Tanács
házának falára.

Tavaszelő

Ismertek minket? Mi vagyunk a májvirág (1), a kakasmandikó (2), a csillagvirág (3) és a télizöld meténg (4).

A hétalvó nagypele csak akkor ébred fel, amikor májusi zöldben pompázik a bokor-vendéglő

Olvad a hó, mezőn, réten, vizek mellékén, az erdő száraz avarja alól zsenge szirmú virágok ezrei törnek a fény felé. Szemet-lelket gyönyörködtető látvány fogadja az arra sétáló embert, aki maga is alig várta, hogy újra fény és friss levegő fürdesse arcát.

A hóvirág mindenki kedvence, de vajon felismeritek a többi koratavaszi virágot is? Ilyenkor nyílik a májvirág, a berki szellőrózsa, a télizöld meténg, a kakasmandikó, a tavaszi sáfrány, a tavaszi csillagvirág, az odvas keltike, a kankalin, a tüdőfű. A patakpart sárgállik a virágzó martilaputól, amelynek furcsamód a levelei csak azután bújnak elő a földből, miután a virágok már elnyíltak. A fűzfa bolyhos barkái, a „cicusok”, a som és az aranyeső sárga virágai is „megelőzik” a leveleket.

Valamivel később a friss fűben mindenfelé élénksárgán virít a pitypang, népi nevén gyermeklángfű. Ilyenkor bontja ki rózsaszínnel szegélyezett, hófehér szirmait a százszorszép, illatozik az ibolya, tarkáll az árvácska.

Ébrednek a téli álmot alvó állatok, természetesen nem egyszerre, hanem olyan sorrendben, ahogyan azt a Természet törvényei előírják.

A sün már márciusban előbújik vackából. Nagyon sovány szegényke, hiszen álmában a bőre alatt felhalmozott zsírtartalékot felélte, súlyának akár egyharmadát is elveszítette. Igyekszik hát élelem után nézni.

Sorban ébrednek a többiek is: a télen csak szunyókáló mókus, a mogyorós pele, majd a kerti pele, végül a májusig alvó nagypele.

Gyertyaszentelőkor, február 2-án vagy csak márciusban, de végül a medve is előcammog menedékéből. Tél folyamán a nőtény itt hozta világra bocsait, amelyek most fedezik fel a kinti világ minden gyönyörűségét. Semmire sincs gondjuk, hiszen az anyamedvével egyetlen állat sem mer szembe szállni.

A madárvilágban is nagy a sürgős-forgás. Rendre érkeznek vissza téli szálláshelyeikről a vándor-

Soroljatok nálunk élő, odúban fészkelő madarakat.

Kiskőpé

Decemberi megfejtés: A bíró rájött, hogy a tanu hazudik, hiszen az ablakról nem lehet kívülről lekaparni a jeget, mert az belül képződik.

Nyertesek: Pál Laura, Gyergyóremete; a kézdivásárhelyi Turóczi Mózes Iskola IV. A osztálya; székelyvécei olvasóink.

madarak. De láss csodát: nem mindegyikük választja a legrövidebb utat! Főleg a nagytestű madarak útközben kitérőket tesznek, mégis korán érnek ide. Hogyan lehetséges ez? A magyarázat egyszerű: mivel a repülés fárasztó, egyes fajok kihasználják a fel szálló meleg légáramlatokat, a „szelekkel vitetik” magukat, kiterjesztett szárnnal „vitorláznak” megta-
karítva a szárnycsapásokhoz szükséges energiát.

Egyes madárfajok, például a vadludak csak megpihennek tájainkon, erőt gyűjtenek, hogy folytathassák útjukat északi hazájuk felé. Másoknak, a gólyáknak, fecskéknek itt van a hazájuk.

Az itt telelő és a csak most érkező madaraknál egyaránt sok alakásgond. Különösen az odúlakók vannak bajban, hiszen egyre kevesebb a fészkelésre alkalmas odvas fa. Ezért a természetbarátok műodúkat helyeznek el a költésre készülő madárpárok számára. A műodú készítése alapos szakértelmet igényel, hiszen a „kiadó lakásnak” épp olyanak kell lennie, mint a természetes odúnak. A röpnílás és a belső tér mérete fajonként változik. Az odút megfelelő magasságban, esőtől, szélről, ragadozók támadásától védett helyen kell rögzíteni.

BITAY ÉVA

Halihó, van itt szoba kiadó?

Mit gondol...

az őz? Hát a varjú? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

MIT GONDOL A KUTYUS?

A decemberi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Milyen puha, süppedős ágyat kaptam szülinapomra!
- Hopp, megvagy, macskusz!
- Hisz ez a plüssmacim! Csak álmodtam, hogy cicát kergetek?
- Segítség, maci, meg akarnak fürdetni!
- Én vagyok a kutyus-Csipkerózsika.
- Kis kifli, nagy kifli. Köszönöm, hogy örökbe fogadtál, mackó!
- Ha felnövök sem hagylak el, olyan bársonyos vagy.
- Milyen szép a nyakkendő! Aludj jól, apuka!
- Ez a csont az enyém, de csak reggel eszem meg.
- Ha itt lenne anyukám, őt is így ölelném. Mami, várlak!

Balogh Tímea, Kovács Tamara, Lovas Éva, Nagyvárad; Szabó Zoé, Izsáki Zsanett, Bihar; Leopold-Szász Hanga, Gyergyószentmiklós; Csiki Szabolcs, Bakos Dávid, Szászrégen; Balog Réka, Marosvásárhely; Mihály Bence, Kelemen Sándor, Lövete; Török Anna, Székelyudvarhely; Udvardi Iringó, Porzolt Janka, Bálint Kincső, Sepsiszentgyörgy; a gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola III. A osztálya

Kvak és a sáfrány

Szól a tavasz: itt vagyok!
Eljöttem, mert hívtatok.
Egész télen hó alatt
álmodtam az álmomat.
Szól a tavasz: itt vagyok,
napsugárban csillanok,
kezemben száz szál virág –
annak adom, aki várt!
(Kecskés Béla)

Hát nekem nyugodtan adhatod,
kedves Tavasz, mert kitartóan
vártalak, hívtalak.

Tudom, hogy a tavasz legismertebb hírnöke a hóvirág, én most mégis egy másik bátor tél-kergetőről mesélek nektek, kicsi barátaim. Ő is dacol a fagygal, hóval, áttöri a föld jeges páncélját, és már márciusban színesen, vidáman pompázik a hófödte dombokon, kertekben.

Kitaláltátok, ki ő? A sáfrány. Latin eredetű neve: krókusz. Családja igencsak népes, van vadon élő és kerti változata is. Színe sokféle lehet, nálunk a lila a leggyakoribb, de van fehér, sárga ruhája is. Íme néhány sáfrányfajta: bánáti, kárpáti, illír, szepességi, halvány, tarka, sárga, jóféle.

A kárpáti sáfrány a XIX. század híres magyar botanikusáról, Heuffel Jánosról kapta latin nevét: *Crocus heuffelianus*.

Beszédes a jóféle sáfrány neve is. Ez valóban jóféle: finom fűszer és hatásos gyógynövény. A sáfrány az ókortól máig a fűszerek királya, a legdrágább fűszer. Régen grammja többet ért az aranynál. A 6000 éves sumér agyagtáblák ékírásos szövegei már említik. Az ókori Kínában gyógyszerként használták, Nagy Sándor seregében sebet kezeltek vele, a buddhista szerzetesek ruhájukat festették sárgára a sáfrányfőzettel.

Európában a gazdagság jelképe volt egykor. Az első sáfránytermesztők a spanyolok voltak, a legnagyobb ültetvények ma is Andalúziában és Valenciában vannak.

Miért olyan drága a sáfrány? Mert nem az egész növény, sőt még a virága sem, csupán a piros bibeszál fogyasztható, az viszont több mint 150 illat- és ízanyagot, vitaminokat, cukrokat, kalciumsókat tartalmaz.

Ha sáfrányos rizset főz anyukátok, hívjatok meg engem is, bár én inkább nézni szeretem e csodás kis virágot. Küldök nektek is néhány sztárfotót a tavaszhozó fűszerkirálynőről. BBREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Abrán Bálint,
IVÓ

Tóth Adrienn,
Marosvásárhely

Bartók Andrea,
Eszteinek

Kíváncsian várom
rajzaitokat.

Rejtvénypályázat

Petőfi Sándor forradalmi kérdése a márciusi feladat megfejtése.
Lesem a postát: kinek ítélem majd az öt könyvjutalmat?

A Rejtvénykirály

Fejér Tímea,
Csíkszentgyörgy

1	2	3	O	4	5	6	7	Y
8				9				
	10		11		12			N
13			14	Ó			15	
A		16			17	18		
19	20			21		22		23
Y					A			

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része
8. Időmérő
9. Kolozs megyei település (KESZŰ)
10. Női énekhang
12. Keresztül
13. Vet a szélein!
14. Rag, a -ről párja
15. A végén halk!
16. Házasság Éva névjegye
17. Farmermárka (LEE)
19. Tűzgyújtó eszköz
22. Inge vége!

FÜGGŐLEGES

1. Vés
2. Gabonát betakarít
3. Jobb ellentéte
4. Kós Károly névjegye
5. Megszűnik működni a gép
6. Napszak
7. Gál Zsolt névjegye
11. Vics, móka
13. A megfejtés 2. része

15. Építő játék

16. Von
18. Angol vég
20. YS
21. Havvég!
23. EEEEE!

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

Csúsz Szabolcs,
Kézdiszázpatak

Nyertesek

A decemberi rejtvénypályázat megfejtése: Kis Jézuska született.

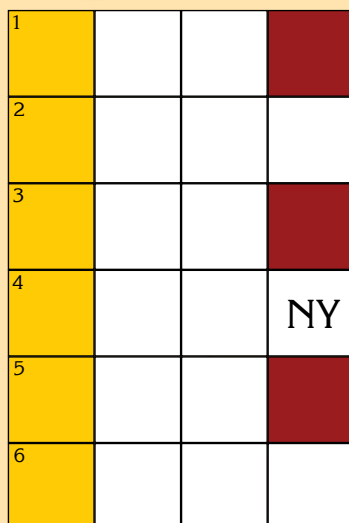
Nyertesek: Deák Eszter, Küsmöd; a székelyudvarhelyi Tamási Aron Líceum II. A osztálya; a szilágypaniti III.; a mezőfényi IV.; a krasznai III. C osztály.

A Csillag-Napsi pályázati feladatainak megfejtései: Nagymedve. Palotába és kunyhóba nagy örömet vigyetek! Esthajnalcsillag. Nyertesek: Király Ruben Dávid, Szatmárnémeti; Vita Adrienn, Disznajó; Nagy Sarolta, Mezőpanit; Bíró-Bedő Kristóf, Székelykeresztúr; Gyerő Réka, Kolozsvár; a nagyváradi Szacsavay Imre Iskola III. B osztálya; a biharszentjánosi III. osztály.

Találd ki!

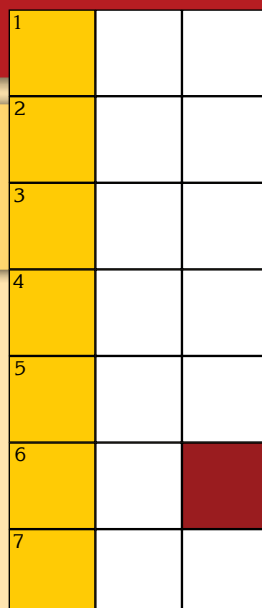
1

Marian Adél Erika, Sáromberke:
1. Három meg három 2. Időmérő eszköz 3. Nem lát 4. Pusztít 5. Fogaival örökl 6. Fa része 7. Kapuban a labda

2

Kovács Enikő Emese, Sáromberke:
1. Zúz, aprít 2. Kerek gyümölcs 3. Forrásból ered 4. Nemesfém 5. Focibíró „hangszere” 6. Muzsika

Mondd gyorsan!

Öt török öt görögöt dögönyöz örökös örömök között.

...

Nem minden fajta szarka farka tarka-barka, csak a tarka-barka szarka farka tarka-barka!

...

Talán platán? Netalán palánta? Netalántán platánpalánta?

...

Az egyik picike pocok pocakon pöckölte a másik picike pockot, erre a pocakon pöckölt picike pocok pocakon pöckölte a pocakon pöckölő picike pockot.

...

Az ipafai papnak fapipája van, ezért az ipafai papi pipa papi fapipa.

...

Mit sütsz, kis szűcs? Tán sós szusiszszos sült húst sütsz, kis szűcs?

...

Meggymag! Szelíd meggymag vagy, vagy vad meggymag vagy?

...

Aggastyánban agg atyák gatyáikat aggatják.

...

A tiktak titka a taktika.

...

Ádám bátyám pávát látván száját tátván pávává vált.

...

Sosem hallottam szebben szóló szép sípszót, mint a szászsebesi szépen szóló szép sípszó.

...

Láttam szőrös hörcsögöt: éppen szörpöt szörcsögött. Ha a hörcsög szörpöt szörcsög, rátörnek a hörcsög-görcsök.

...

Egy kupac kopasz kukac meg egy kupac kopasz kukac, az két kupac kopasz kukac.

...

Még szerencse,
hogy a mobilom madár-
csicsergés csengőhangra
van beállítva...

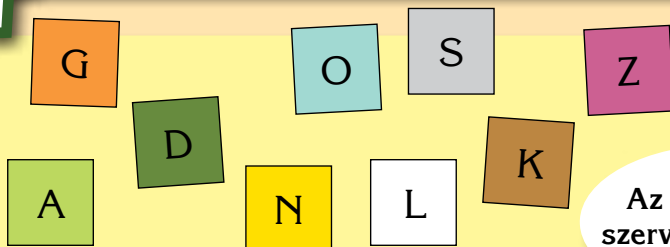
3

Felismered, mit ábrázolnak a kinagyított képek? Írd alájuk a kezdőbetűiket – egy hónap neve alakul ki belőlük..

4

Ha kíváncsi vagy a vicc poénjának befejezésére, másold át a színes kockák betűit az üres hálóbá.

Az a jó ebben a szervízben, hogy ...

G	S	Ő
M	E	Z
D	Ő	S

5

Húzd ki a betűhálóból bármilyen irányban tekergőzve az értelmes szavakat. Az egyetlen szabály, hogy egymás mellett levő betűket érints. Egy útvonalat máris bejelöltünk. Hány szót sikerül találnod?

Szólj, szám!

1. Magunkat ajánljuk. Ennek a mondatnak két jelentése van. Írjátok le őket.

2. A túlköt búgatjuk. Kész vannak a búgattyuk. Búg – ugyanaz a hangutánzó tő, a két szót ugyanúgy ejtjük, de másképp írjuk, ha ige, és másképp, ha főnév. Alkossatok hasonló ige-főnév párokat a zúg, a kopp, a zör(ö)g, a csör(ö)g tövekből.

3. Nem mind arany, ami Budapestről jön... Már három nyelvrontó divatot javítottunk ki ebben a tanévben. Írme a negyedik: A négy B-be járok. A címem: Bp., hat kerület, Benczúr utca, tíz, öt emelet, hét lakrész. Ne használjátok csonkítva a sorszámneveket, hiszen így azt jelenti, hogy egyszerre négy osztályba jártok, öt emeleten és hét lakásban laktok. Butaság! Írjátok le helyesen.

Decemberi megfajtések: 1. Otthon felejtettem a könyvet. Segítsd a gyermekotthon lakóit. Itthon minden ismerős. A külhoni magyarok hazavágynak. Honlapunk címe: www.napsugar.ro. Honismereti versenyt tartottunk. A hazafi régies neve: honfi. Árpád fejedelem honalapító. A bujdosók hontalanok. 2. Ma délben két fokot mértek. Kétszázöt baleset volt. Gera Zoltán huszonnégy gólt lőtt. Kétszer eszem hasra. 3. Térdkalács, lábnyom, nyakatekert, szájhős, fülkagyló, fejfedő, fogtömés, agyafúrt, ujjlenyomat, körmönfont, talpalávaló, orrnyereg, vállvetve, térd-, könyök-, fülvédő, körömágy. Nyertesek: a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. A; a marosvásárhelyi R. Guga Iskola III. C osztálya; a magyarói III. osztály.

Szó-móka

– Mi a különbség a fake-reskedő és a mokus között?

– Az egyik a fára alku-szik, a másik a fára felkú-szik.

.....

– Melyek a világ legbizonytalanabb állatai?

– A mitévő legyek.

.....

– Határozd meg két élő-lény színét.

– A fű zöld, a csirkék.

MASZAT MŰVÉSZ és a KÉPMÁS – MÁSKÉPP

Az arcképről, a portréről már meséltem nektek. Az emberi test, az arc ábrázolása örökké visszatérő téma, minden művészeti kor, irányzat számára fontos volt.

Arisztotelész, görög tudós és filozófus, már az ókorban háromféle portréről írt: valósághű (realisztikus), megszipített (idealizált), valamint humoros (vagy karikatúra). A különböző történelmi korszakok uralkodói, híres személyiségei idealizált festmények, szobrok által öröközték meg az utókor számára hatalmukat, rangjukat, gazdagságukat, testi szépségüket.

A XVI. században azonban voltak olyan megoldások is, amelyek nem a megszokott módon ábrázoltak.

Giuseppe Arcimboldo (1527–1593) olasz festő állatokból, növényekből, különböző tárgyakból alkotta meg arcképeit. Egyedi alkotásain a természeti formák felismerhető arcmássá álltak össze. Ilyen portréban festette meg a négy évszakot, a tüzet, a vizet, a földet és a levegőt. Mesterségükre jellemző formákból, tárgyakból, szimbolikus alakzatokból készítette el a könyvtáros, a kertész, a tengernagy, az ügyvéd vagy a szakács portréját is.

Egyes festők számos **önarcképet** festettek, hiszen így „a modell mindig készen áll, s mindenféle előnnyel rendelkezik: pontos, alkalmazkodó, és már a festést megelőzően ismerjük.” (Henri Fantin Latour, francia festő) Az önarckép is lehet idealizált, realisztikus vagy egyes lelki tulajdonságokat eltúlzó alkotás.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Készítsetek magatokról

Arcimboldo stílusában arcképet: a formákat kedvenc időtöltéseitek, tantárgyatok kellékeivel helyettesítsétek. Ugyanígy valamelyik évszak „portréját” is megrajzolhatjátok.

Havonta
3 díjat!

A könyvtáros

Tavas

Rég elmúlt Karácsony, a decemberi díjazással azonban még adósok vagyunk. Könyvjutalmat nyertek: **Gergely Albert**, Kolozsvár (1); a **szászrégeni A. Maior Iskola III. B osztálya** (Kovács Erik rajza – 2) és a **székelyudvarhelyi Bethlen Gábor Iskola IV. B osztálya** (Kis Krisztina rajza – 3).

1

2

3

Levelező

Nem új, amit mondok, mégis meg kell ismételnem. Mint Karinthy Frigyes, a magyar irodalom tréfames-tere, én is magyarázom

a bizonyítványom: azért közlünk karácsonyi, téli hangulatú képeket a márciusi posta rovatban, mert ez a lapszám januárban készül, amikor ti javában külditek az ünnepekről, az egyre ritkább havas élményekről szóló beszámolókat, képeket, rajzokat. Egy részüket eltettük jövő téli lapszámainkba, de mindenikkel nem várhatunk egy évet.

Ti se várjatok egy percet se, írjatok nekünk, akár csak kis barátaink: **Péter Nóra, Bende Bernadett, Heggeli Norbert, Nagy Hunor József, Zabola; Barabás Tamás, Szabó Hanna, Szilágycseh; Szilágyi Kerolein, Mezőpetri; Miklós Kamilla, Ivó; Szócs Lehel, Kovászna; Székely Szende Szintia, Nagy Kincső Sára, Tóth Adrienn, Marosvásárhely; Jancsó Izabella, Olthévíz; Szilágyi Ákos, Kolozsvár; Varga Henrietta Klára, Erdőfüle; Péntek Adrienn, Körösfő; Heim Bíborka, Szatmárnémeti; a marosludasi 1-es Iskola III. D; a marosvásárhelyi Dacia Iskola IV. B, a Művészeti Líceum III., a L. Rebreanu Iskola IV. E;**

a szászrégeni A. Maior Iskola III. B, IV.; a sepsiszentgyörgyi Várad József Iskola II. E; a kézdivásárhelyi Molnár Józsiás Iskola IV. B, a Turóczi Mózes Iskola IV. A; a csíkszentdomokosi Cseralji Iskola III.; a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceum II. és IV.; a nagyvárad Szacsvey Imre Iskola III. B osztálya; a maroskeresztúri IV.; a kézdiszentléleki IV. A; a csíkdánfalvi III. SbS; a csíkkozmási III.; a kovásznai III. B; a csíkmenasági II.; a zabolai II. és III. B; a csíkdánfalvi I.; a lövétei III. A és B; a homoródalmási III.; a dési IV. osztály; zsoboki, seprődi, szilágfőkeresztúri, szabadkai, nagyajtai, kisbaconi, magyarlapádi olvasóink.

Madarász Barbara,
Gyergyószentmiklós

• **Kőrösi Mária tanítónő** büszkén számolt be arról, hogy **Pelbát Boglárkával és Kőrösi Mátyással a szalárdi Pityang Néptánccsoport** képviselőként eljutott Brüsszelbe, az Európa Parlamentbe. Nemzetközi gyermekcsoport tagjaként vízkereszt szokásokat mutattak be nagy sikerrel.

• Januárban, amikor ezeket a sorokat írtam, **Buzogány Margit tanító néni borszéki** kisdíákjai –30 fokos fagyból küldték a nevetős képet. Szánkóversenyt tartottak... és eszük ágában sem volt fájni.

● A székelyudvarhelyi Bethlen Gábor Iskola I-IV. osztályos Gyöngyharmat Kórusa **Bálint Ibolya tanítónő** vezetésével különleges hangulatú karácsonyi dalsokkal ajándékozta meg az ünneplő közönséget.

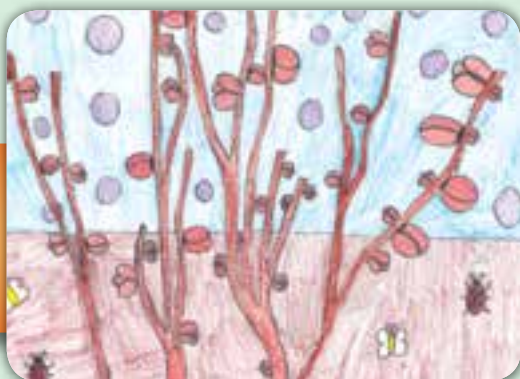

● **Fülöp Hajnal tanító néni** krasznahorváti kisdíákjai ezzel az ünnepélyes, örömet sugárzó képpel kívántak boldog születésnapot a Napsugár szerkesztőségének.

● A Napsugár lelkes olvasói, **Szabó Emília tanító néni** székelyvajai tanulói karácsonyi ünnepségükön élő fenyőfát formáltak. Ahány gyerek, annyi gyertya égett rajta.

Pánczél Anetta Emília,
Mező-
sámsond

● A vetési kisdíákok ünneplőbe öltöztek testben-lélekben, és lelkes-pergő műsorral emlékeztek meg 1848. Március 15-éről – számolt be az eseményről **Szaniszlai Márta tanító néni**.

● **Gál Andrea és Tolnai Rózsa tanítónők** egész albumnyi képet küldtek a **szilágyfőkeresztúri** iskolások tavalyi előadásairól. Az új Műsorfüzetbe is jut belőlük biztosan.

Irka-firka

Eljött a tavasz
Sok kicsiny virággal,
Milliónyi madárszóval,
Kisebb-nagyobb záporokkal.
Esernyővel a kezemben
Úgy döntöttem, kimegyek.
Itt egy tócsa, ott egy tócsa,
Gumicsizmám mindet megjárta.
De aztán egy makacs tócsa
A csizmámat elragadta.
Beleragadt az iszapba,
Én mezítláb maradtam.
Megszeppenve mentem haza
panaszkodni anyukámnak.
De ő rajtam jót nevetett,
Kádba dugott, s megfürdetett.

Sükösd Kata Boglárka,
Korond

Kelemen Sarolta,
Marosvásárhely

Petőfi

Ki vérét a hazának adta,
sírját nem találjuk.
Gyatra!

Ki fejét a költészetnek hagyta,
neve a szóban marada.
Hallja?

Ki tudja s hallja költeményeit,
repes a szíve.
Ezt hagyják így!

Nem volt semmi baj,
míg rútul le nem lövék,
s elhullék, mint a fű s a jég.

Szilágyi Mátyás,
Szatmárnémeti

Tomsa Enikő málnásfürdői
tanítványainak versei:

Visszatér a sok vándormadár.
A napfény szépen tündököl,
Újraéled minden kint.
Tavasz van már megint.

Márk Arnold

Kisütött a napocska,
Elolvadt a havacska,
A fecskék repdesnek,
A gólyák békát keresnek.

Vlad Alex Daniel

Itt a tavasz,
Kinyílt a hóvirág.
Leszedem én anyukámnak
Csokrocskába délután.

Téglás Edina

Nyílik már a hóvirág,
Nyomában a kékberek,
Követi az ibolya.
Traktor zúg a határban,
Szántóvető utána.

Veres Csongor

Amint kinyitom a szemem,
a méhek ébredését lesem.
Ébred a fa, a hóvirág,
szeretem a tavasz illatát.

Mihály Anita

Felpezdül az élet,
Sokat süt a Nap,
Ezerszínű a természet,
És nekünk jobb kedvünk van.

Dregán Szabolcs

A gyermekek örvendenek,
A szülőknek besegítenek
Megtűvelni minden földet.

Szász Krisztina

Ötvös László Csaba,
Marosvásárhely

Boros Roland Zsolt,
Magyarlapád

Údvarhelyi Júlia,
Tordaharaszton

Mi vagyunk a Könyvmanók,
Vidámak és okosok.
Minden könyvbe bebújunk,
Mesét, mondát elmondunk,
Olvasunk és tanulunk.

**A marosvásárhelyi
Dacia Iskola IV. B osztálya**

Molnár Kristóf,
Bihar

Szabó Zsófia kisdiákjai
küldték a gyergyószentmik-
lósi Kós Károly Iskolából:

Számomra az otthon védel-
met, meleget, tisztaságot,
biztonságot, jó kedvet jelent.

Gábor-Ferencz Erik

Számomra az otthonom vé-
delmet jelent, véd a viharok-
tól, az esőtől.

Páll Emőke

Én az otthonomban bizton-
ságban érzem magam, mert
anyum és apum vigyáz rám.
Ezért én azt gondolom, hogy
mindenütt jó, de a legjobb
otthon.

Ferenczi József

Napsugár, Napsugár!
Honnan jöttél mihozzánk?
Postás hozott
vagy gyorsfutár?

Talán szél szárnyán
jöttél el mihozzánk?
Az a jó, hogy itt vagy már,
kedves, kicsi Napsugár.

Harai Viktória,
Esztelnek

Napsugár, Napsugár,
Benne sok-sok mese áll.
Színes képpel, rajzzal vár,
Minden hónapban várjuk már!

László Johanna,
Esztelnek

Minden hónap eleje jó,
mert jön az olvasnivaló.
Rejtvénnel és viccel vár
ez a fényes Napsugár.

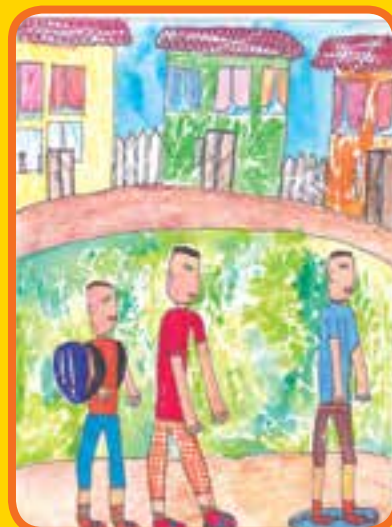
**Német Tímea
és Veress Kinga,**
Marosvásárhely

Majthényi Wass János,
Marosvásárhely

Bencze Mátyás,
Székelyudvarhely

Farkas Loránd,
Szabadka

**Címlap:
OROSZ
ANNABELLA**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-776x

KÖSZABÓCSA ÜZENETEI

Csipkés Balázs, kendi negyedikes birkózó fényképét Vajda Csilla tanító néni küldte el nekünk. Ő számolt be Balázs eredményeiről is: aranyérmet szerzett Nyárádszeredában, ezüstérmet Segesváron és Gyulakután.

Zab Zsombor II. osztályos a szatmárnémeti 10-es Iskolában. Focizik, mégpedig kapus. A heti négy edzés eredménye ez a sok érem. Kolozsváron, Zilahon és Nagykárolyban nyerte őket. Büszke is rá osztálya és tanító nénije, Reich Annamária.

Szilágysomlyón Szodorai Melinda tanító néni tanítványai Lázár Ervin meséit olvasták és rajzolták le. Egri Kriszta rajza

**Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!**

**Olvass,
és küldj rajzot róla!**

Fügedy Anikó tanító néni is büszkén mutatta be margittai harmadikos sportolóit. Halász Mátyás és Barnucz Félix Eduárd asztaliteniszben nyert arany-, illetve ezüstérmet.

Barta Enikő IV. B osztálya a kézdívasárhelyi Molnár Józsiás Iskolából ezzel a művészi szépségű kollázssal köszöntötte a 60 éves Napsugárt.

E lapszám támogatói:

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Vágjátok ki a bélyeget,
és ragasszátok nevetek mellé
az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej, 400 Ft

